

Nieuw (Neo) Evangelicalisme begrijpen

<http://www.middletonbiblechurch.org/separate/newevan.htm>

Alle Schriftaanhalingen komen uit de Statenvertaling (1977 of [HSV](#)). Vertaling/bewerking en voetnoten door M.V.

Tip: raadpleeg voor moeilijke/vreemde begrippen het Glossarium: [DOC](#) of [PDF](#)

1) Nieuw Evangelicalisme zoals historisch gedefinieerd

Acht gevaarlijke trends opgegeven in *Christian Life* magazine

Het volgende is genomen uit een erg significant artikel in *Christian Life Magazine* (maart 1956) onder de titel: “Is Evangelical Theology Changing?” (Verandert de evangelicale theologie?). De acht punten in dit artikel hebben bewezen een accurate voorspelling te zijn van wat spoedig zou bekend komen te staan als “nieuw evangelicalisme” of “neo-evangelicalisme”. Hier volgen de kenmerken van deze “nieuwe beweging” zoals geciteerd uit het artikel:

1. Een verheerlijkende houding jegens wetenschap.
2. Een bereidwilligheid om geloofspunten over het werk van de Heilige Geest te heronderzoeken (in het bijzonder in verband met heiligingservaringen, een “second blessing” na bekeerling, spreken in tongen, en genezingen).
3. Een meer tolerante houding jegens verschillende zienswijzen over eschatologie¹ (het in vraag stellen van de premillenniale² en pretribulationele³ positie).
4. Een afwijken van het dispensationalisme⁴. “De trend vandaag is weg van het dispensationalisme - weg van de Scofield notities ... in feite zijn er nog maar weinigen die het woord dispensationalisme gebruiken”.
5. Een toenemende benadrukking van geleerdheid.
6. Een meer besliste erkenning van sociale verantwoordelijkheid.
7. Het gesprek rond bijbelse inspiratie wordt heropend.
8. Een groeiende bereidwilligheid van evangelicale theologen om in gesprek te gaan met liberale theologen. “Een evangelical kan zijn voordeel doen met het uitwisselen van ideeën met mensen die geen evangelicals zijn”.

Harold Ockenga's samenvatting van Nieuw Evangelicalisme

De term “neo-evangelicalisme” ontstond in 1948 naar aanleiding van een uiteenzetting die Harold Ockenga gaf in de Civic Auditorium in Pasadena. Ockenga beschouwde zich als een neo-evangelical in het licht van zijn eigen definitie van de term. In het voorwoord van het boek *The Battle For the Bible* van Harold Lindsell, somde Harold Ockenga de drie belangrijkste kenmerken op van neo-evangelicalisme:

1. Een afwijzing van afscheiding.
2. Een oproep tot sociale betrokkenheid (zie punt 6 boven).

---

¹ Eschatologie: De leer van de *eschata* (= laatste dingen), de toekomstige dingen die gebeuren moeten.

² Premillennialisme: Het geloof in de nog toekomstige 1000-jarige regering van Christus, genoemd in Openbaring 20, en dat dit volgt op Christus' wederkomst, en dat de kerk dan in de hemel en Israël het middelpunt op aarde zal zijn. Dit verschilt van A-millennialisme of Post-Millennialisme.

³ Pretribulationisme: Het geloof dat de opname van de gelovigen zal plaatsvinden vóór het begin van de 7-jarige verdrukking. Dit verschilt van Mid-Tribulationisme en Post-Tribulationisme.

⁴ Dispensationalisme: De leer dat Gods handelen met de mens verschillend is in verschillende dispensaties in de tijd. Deze dispensaties worden ook ‘bedelingen’ genoemd. Dit is het tegenovergestelde van de Verbondstheologie.

3. Een beslistheid om zich te engageren in het theologisch debat van de dag (zie punt 8 boven).

In de hierboven aangehaalde documentatie (uit *Christian Life Magazine* en Harold Ockenga), hebben we gezien hoe het neo-evangelicalisme historisch werd gedefinieerd door mannen die zich geïdentificeerd hebben als neo-evangelical. In de rest van dit artikel zullen we zien hoe deze beweging wordt gedefinieerd door gerespecteerde, bijbelgelovige mannen.

2) Nieuw Evangelicalisme geïdentificeerd door haar kenmerken

Kenmerken van het Nieuw Evangelicalisme

Het volgende is overgenomen uit een cursus, gegeven door Dr. John C. Whitcomb, die handelt over moderne religieuze bewegingen:

1. Een in vraag stellen van de fundamentele betekenis, of zelfs de geldigheid, van de leer der woordelijke inerrantie van de Schrift.
2. Een bewust verlangen naar intellectueel prestige en sofisticatie, voor het “re-thinking” (herbeschouwen) van christelijke leringen (doctrines) met de bedoeling deze aan te passen aan de “moderne geest”, om in “gesprek” en “dialoog” te treden met niet-evangelicale leiders en denkers, en tot een verheffing van “liefde” boven leer (doctrine).
3. Een nadruk op “oecumenisme” onder alle christenen en het overeenkomstig vermijden van doctrines waarover niet alle christenen het eens zijn.
4. Een nieuwe nadruk op de verantwoordelijkheid van christenen om te participeren in verschillende sociale programma’s en het leveren van directe bijdragen aan zuiver humanistische en filantropische initiatieven.
5. Ontstellende concessies aan moderne theorieën over organische evolutie en geologisch uniformitarisme⁵, ten koste van een consistente historisch-grammaticale interpretatie van de eerste elf hoofdstukken van Genesis.
6. Een afwijken van het dispensationeel premillennialisme naar een vorm van “historisch” premillennialisme, samen met een minimalisering van het belang van de eschatologie in het algemeen.
7. Een verschuiving naar de nadruk op bovennatuurlijke gaven. “Pentecostalisme kan immers goed zijn”. Onbedachte, kortgesloten, directe technieken om iets gedaan te krijgen of een ervaring te krijgen.

3) Nieuw Evangelicalisme geïdentificeerd door haar symptomen

Symptomen van Nieuw Evangelicalisme

Het volgende komt uit het boek, *The Challenge of a New Religion*, van Pastor Carlton Helgerson:

1. Allerlei scheeftrekkingen van het evangelie waarbij de noodzaak aan verzoening door de bloedstorting wordt weggelaten.
2. Een sentiment dat slechts die bijbelpassages belangrijk vindt die in direct verband staan met de verlossing.
3. Een duidelijke aarzeling om ergens tegen te zijn, of om een beslist standpunt in te nemen tegen afvalligheid.
4. Onwetendheid over, of veronachtzaming van de leer van afscheiding, in het bijzonder wanneer dat slaat op afscheiding van besliste ongehoorzame christenen (2 Thess. 3:6,14-15).

---

⁵ Uniformitarisme: Is het idee dat de processen die aan de basis van de geologie liggen, dezelfde vorm en frequentie hebben gehad tijdens het verloop van de geschiedenis. In feite stelt men dus: “Het heden is de sleutel tot het verleden”.

5. Een zielige angst om tot een kleine religieuze minderheid te behoren, en een vrees om niet als breeddenkend beschouwd te worden.
6. Een buitensporige bewondering voor nieuwe methodes en nieuwe versies van de Bijbel.
7. Het rechtvaardigen van twijfelachtige methodes bij missies of evangelisaties door te wijzen op hun succes, b.v. de populariteit van het initiatief, grote aantallen, “bekeringsen”, etc.
8. De afwezigheid van ontzag voor het geschreven Woord van God; de menselijke rede wordt tot scheidsrechter verheven.
9. Het vermijden van onpopulaire bijbelse doctrines, zoals de plaatsvervangende verzoening, afscheiding, oordeel, hel, etc.
10. Een berusten in, en een zich schikken naar, populaire gestemdheden

4) Nieuw Evangelicalisme in de 21ste eeuw

Het volgende komt uit Dr. George Houghton's artikel “*Another Look at the New Evangelicalism*” (*Faith Pulpit*, mei-juni 2002, een Faith Baptist Theological Seminary publicatie):

Vandaag, nu we in de 21ste eeuw leven, en slechts enkele generaties verwijderd zijn van het begin van nieuw evangelicalisme, zijn er mensen van binnen fundamentalistische kringen die zeggen: “Nieuw evangelicalisme was eens een realiteit maar vandaag is ze onbestaand (of ten minste niet langer een grote vijand)”. Is dat wel zo? Het antwoord hierop is een nadrukkelijk NEE! De kwestie is niet de term “nieuw evangelicalisme”. Termen komen en gaan. De vraag is: “Zijn de kwesties en attitudes die door het nieuw evangelicalisme opkwamen verdwenen?” En opnieuw is het antwoord een heel nadrukkelijk NEE!

Dit wordt vandaag op verschillende gebieden waargenomen.

- 1) De snelle opkomst van de kerk-marketingbeweging in de vroege jaren (19)90 tot vandaag met haar nadruk op relaties en ervaringen, drama en hedendaagse muziek, om mensen te bereiken en te behouden. De Willow Creek Community Church in South Barrington, Illinois, heeft een Willow Creek Association van vele andere kerken (in de honderden) die het Willow Creek model volgen.
- 2) De positieve respons van evangelicals op de programma's en bediening van Robert Schuller en zijn Crystal Cathedral.
- 3) De brede acceptatie (of ten minste tolerantie) van de Contemporary Christian Music beweging en de afwijzing van de afscheidingsstandaarden van het fundamentalisme, zodat *Charisma* magazine (april 1997, 26vv.) kon schrijven dat “Britse christenen techno-dance gebruiken om de jeugd te bereiken”. Hun artikel had het over alternatieve aanbiddingsdiensten, evangelistische night clubs en “een revolutionaire christelijke dansbeweging”. In haar beschrijving stelt het artikel: “stroboscopische lichten, rooeffecten, DJ's, dansers, Keltische muziek en volksstamritmes werden opgevoerd voor dit aanbiddingsfeest. Deze trend kan overal gezien worden”.
- 4) De invloed van de apologetische geschriften van Dr. Hugh Ross, die leert dat de aarde miljarden jaren oud is, en begon met een “big bang”, dat dood en degeneratie van bij het begin bestonden en miljarden jaren voortgegaan zijn, en dat zondeval noch zonde noch vloed resulteerden in significante veranderingen in de natuur.
- 5) De positieve houding van veel evangelicals jegens de charismatische beweging, in het bijzonder zoals ze gezien wordt in de tekenen-en-wonderen beweging.
- 6) De acceptatie van religieuze leraars en instituten die schipperen aangaande de leer van eeuwige bestraffing. Het Fuller Seminary heeft haar leerstellige verklaring in dit opzicht aangepast, en personen zoals Clark Pinnock hebben de deur geopend voor de leer dat mensen het evangelie

horen na de dood en daarbij een kans krijgen om positief te reageren; of de hel wordt gezien als [annihilatie](#)⁶.

7) De aandacht die in evangelicale kringen gegeven wordt aan “the openness of God” concept dat o.a. Gods absolute voorkennis verwerpt.

8) De tolerantie door sommige evangelicals - in het bijzonder in academische context - van afwijkende seksuele levensstijlen, in het bijzonder homoseksualiteit.

9) De bereidwilligheid van evangelicale uitgevers om werken te publiceren met aspecten van hogere bijbelkritiek, inbegrepen redactiekritiek bij het interpreteren van het leven van Christus in de Evangelieverslagen.

10) De brede acceptatie van de Promise-Keepers beweging, niettegenstaande dezen samenwerking met de katholieke kerk tolereren, en zij sterke charismatische boventonen bezitten.

11) De bereidwilligheid van belangrijke evangelicale leiders om hun namen te plaatsen op het “Evangelicals and Catholics Together” document, en de bereidwilligheid elkaar “broeders in Christus” te noemen.

12) Het geloof, geuit door sommige evangelicals, dat het hoofd van de Roomse katholieke kerk, de paus, een evangelical is.

Als deze attitudes en kwesties vandaag niet tot grote bezorgdheid leiden, is dat enkel omdat de neo-evangelicale positie mainstream is geworden in vele bijbelgelovige kringen, in die mate zelfs dat tégen hen te spreken iemand in een kleine minderheid plaatst. Onderwerpen zoals oecumenisch evangelisme zijn vandaag nog steeds erg significant, maar we horen er weinig over, omdat velen die hier eens tegen waren tot stilzwijgen gebracht werden door een veranderde of minstens verslachte positie. De neo-evangelicale houding is zo prevalent (heersend) geworden dat men geneigd wordt ze te tolereren als onvermijdelijk en normaal.

5) De filosofie van Nieuw Evangelicalisme

Gods Waarheid tegenover het denken van de mens

GODS WEG Johannes 14:6	WEG VAN DE MENS Spreuken 14:12
Waarheid is absoluut! (Joh. 17:17).	Waarheid is relatief. Vgl. Joh. 18:38.
Dogmatisch (Mark. 1:22)	Onzeker “Ik ben niet helemaal zeker”.
Zeker (Ef. 4:13-14; Kol. 2:7; Matt. 7:24-25).	Onzeker “Heen en weer geslingerd door de golven en meegesleurd door elke wind van leer” (Ef. 4:14).
Positief “de mond des HEEREN heeft gesproken” (Jes. 40:5; vgl. Psalm 119:89).	Vermoedelijk “Dit is mijn zienswijze ...” “Ik denk dat het dit betekent ...” “Maar dat is uw interpretatie ...”
Gaat over feiten (Jes. 40:8)	Gaat over opinies en gissingen
“Zo zegt God” (vgl. Rom. 4:3)	“Heeft God gezegd?” (Genesis 3:1-3)

⁶ Annihilatie: De leer dat de zondaar wordt afgesneden van elk bewust leven na de dood (vernietigd), en dat er dus geen eeuwige straftoestand is voor de goddelozen. Dit wordt o.a. geleerd door de Jehovah-getuigen.

Complete onderwerping aan het Woord: “God heeft het gezegd, en daarmee uit! Ik geloof het!” (Kol. 3:16; Psalm. 1:1-3)	Constant bezwaar tegen het Woord: “Maar de wetenschap zegt ...” “Maar zie naar de resultaten ...” “Maar dat is enggeestig ...” “Maar van dat vers hou ik niet ...”
Gedreven door objectieve waarheid (2 Kor. 5:7; 2 Tim. 3:16-17; Joh. 20:29; Kol. 2:6).	Gedreven door subjectieve gevoelens en ervaringen “Het moet waar zijn want het gebeurde aan mij. Ik heb het ervaren!”
Zekerheid “Ik weet het omdat God het zo gezegd heeft!” (1 Joh. 5:13; 2 Petr. 1:19-21).	Twijfels (Luk. 24:19-27)
Alles in Gods Woord is essentieel (2 Tim. 3:16; Matt. 4:4)	Sommige leringen zijn onbelangrijk, minneur, leiden tot verdeeldheid
Gehoorzaamheid “Als God het zo heeft gezegd, dan is het goed” (1 Sam. 15; Joh.n 14:15,21-24).	Ongehoorzaamheid
Een mens moet “de spelregels in acht nemen” door het volgen van Gods voorschriften in de Bijbel (2 Tim. 2:5).	Het doel wettigt de middelen “Maar zie naar al de zielen die gered worden!” “Zie naar al het goede dat het oplevert!”
Geopenbaarde ethiek (Acties gestuurd door Gods Woord). Psalm 119:11,105	Situationele ethiek (Acties gestuurd door de omstandigheden). Vgl. Matt. 22:23-29
Zuiverheid (1 Kor. 5:6)	Halfslachtig (Ezra 9:1-4)
Afscheiding (2 Kor. 6:14-7:1)	Compromis (2 Kron. 19:2)
Gods denken (Jes. 55:8-9)	Menselijk denken (Matt. 16:22-23)
De wijsheid van God (1 Kor. 1:18-25)	De wijsheid van mensen (Jer. 9:23,24)
De geest van Christus (1 Kor. 2:15-16; Fil. 2:5)	De filosofie van mensen (vgl. Kol. 2:8)
God-gecentreerd (Rom. 11:36)	Mens-gecentreerd (humanistisch)
Gods heerlijkheid prioritair (Jes. 43:7; 1 Kor 10:31). Het hoofddoel is alles wat God doet tot Zijn heerlijkheid, hetgeen de demonstratie, manifestatie en openbaring is van wie Hij is!	De redding van zielen is prioritair Wanneer soteriologie ⁷ (redding) boven alles wordt geplaatst, maakt dit de mens - niet God - tot centrum van iemands theologie.
Zie Joz. 4:24; 1 Sam. 17:46; 1 Kon. 8:43; 2 Kon. 19:19; Ezech. 36:21-23; Efez. 1:6, 12, 14; 2:7; 3:10, 21. De verlossing van mensen is geen doel op zichzelf - het is een van de belangrijkste middelen waardoor God Zijn ultiem objectief volbrengt om de rijkdom van Zijn HEERLIJKEID bekend te maken. (Rom. 9:22-23).	

⁷ Soteriologie: Van het Griekse *sotèr* = Redder. Leer omtrent Christus als Zaligmaker.

↑ **GODS WEG** ↑
Johannes 14:6

↑ **WEG VAN DE MENS** ↑
Spreuken 14:12

verhoevenmarc@skynet.be - www.verhoevenmarc.be - [Nieuwste Artikelen](#)